

De regimine genitiui

**Hic vxorq; thoro sunt iunctimenteremoti.
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti.
Bos et iumentum sunt ad presepe ligati.**

Hic Auctor declarat de conceptione generum dicens. Adiectiua tenet generis conceptio. i. conceptio generis habet fieri p adiectiua. Deinde declarat quomodo habet fieri dicens. Hasq; femineus recipit. q. d. q. masculinum genus recipit femininum. & neutrum sub adiectiuo vel relatiuo plurali numeri & masculini generis. Et hoc intellige sic. videlicet qm masculinum genus concipit femininum & neutrum vt dictum est. Potest etiam concipere femininum tm & neutrum tm. Exempla patet in littera ibi. hic vxorq; thoro &c. Snt domino grati &c. Bos & iumentum &c.

Neutraq; femineis tanq; concepta videbis.

Per vim sunt leges et plebiscita coacte.

Hunc dicit q neutrum genus interdum concipitur a feminino sub adiectiuo pluralis numeri & feminini generis. Et ponit exemplum in littera dicens. Per vim sunt leges &c.

De conceptione generum implicita.

Hoc etiam sepe facias in distribuente.

Pronus vterq; iacet de paride dic helenaq;.

Hic A. ponit conceptione generum implicita dicens. Tu facies sepe hoc. i. conceptione generum implicitam in distribuente. i. in nomine distributiuo. vt si demonstrat paride & helena dicatur. vterq; iacet pronus. In isto exemplo hoc nom vterq; virtute distributionis supponit. p paride masculini generis: & helena feminini generis. quare valet tm. paris & helena iacent proni.

De regimine nominatiui positi in plepsi

Disiungit regimen quod iunxerat ante prolepsis.

Hi metunt; alius dominos aliusq; magistros.

Superius Auctor dixit de syllepsi. Hunc dicit de plepsi. Construe sic. Prolepsis disiungit. i. p ptes diuidit regimen quod ipa iunxerat an. q. d. q. in plepsi primo sumitur vnu totu in supposito vbi. quod postea totu diuiditur per partes. Et hoc patet in exemplo ab auctore posito. hi metunt alius dominos &c. Totum est hi & regitur ab illo verbo metunt a parte an ex vi persone & numeri. Alii & alii sunt partes & reguntur ab illo vbo metunt per figuram q dicitur plepsi.

De regimine nominatiui positi in zeugmate

Aut quod proposuit extra sumendo reducit;

Hi properant et ego; tu ludis et ille sedendo.

Iste textus fm aliquos exponitur q ibi plepsi sit. et fm alios q ibi sit zeugma. Vide constructu & expositione littere. Dehinc excipe sententia fm quod videbitur. Construe. aut aliquis reducit ad verbum locutionis aliqui ntm sumendo illum extra illud. id est extra natura illius quod posuit Prolepsis autem non reducit ntm ad verbum sumendo ipm ntm extra illud quod posuit ante. quod patet in exemplo prolepsitico. Nos legimus. ego lucanum. tu toetium. Ecce q ille nominatiuus ego vel tu non sumit extra illud propositum nos. immo est de essentia ipsius tanq; pars de essentia totius. zeugma vero bene reducit nominatiuum ad verbum sumendo ipsum extra illud quod propositum est. videlicet hi. Non enim ille nominatiuus ego extrahitur ab illo proposito hi. immo est alia persona. Et his patet quomodo auctor late ter innuit differentiam inter prolepsim & zeugma. Cetera de textu sunt plana.

De absolute nominatiui

Inuenies rectum quandoq; regente solutum.

Superius A. determinauit de nro. put regitur. Hunc autem determinat de ipso nro. put absolute ponit Et dicit Tu inuenies rectu qnq; absolutu regente. i. absolute positu. vt puta qn numeram? dices. vnus duo tres. isti vero nominatiui non habent vnde regantur. De ipsis non intendimus aliquid predicare. sed tm per ipsos numerare. Et nota q ntm pluribus modis absolute ponitur. vt patet in his vrb? Absoluit rectu dubium breuitasq; relatu. Hisq; subscriptu numeru titulu supadde.

Ecce tibi rectum quartum ve solet dare casum.

Dicit q hoc aduerbium Ecce solet dare rectum. i. ntm ve. p et quartum. i. actum. vt si dicat. Ecce magister. ecce magistrus. Nota q ille ntm aut ille accusatiuus non regitur ab illo aduerbio ecce. s ab vno verbo subintellecto venit vel adest. vide vel respice

De regimine obliquoꝝ et primo genitiui.

Obliquoꝝ regimen quod scire laboras.

Superius Auctor determinauit de nro. Hunc autem determinat de regimine obliquoꝝ Et dicit q regimen obliquoꝝ quod scire laboras est. vt patet in sequentibus

In primis regimen quod fit per nomina; post hec

Quod per verba; dehinc quod fit per cetera dicam.

Hic A. dat ordines quem fit obseruaturus in dictionibus determinando de regimine obliquoꝝ Et dicit q primo intendit dicere de regimine quod fit per nomina. post hec de illo quod fit per verba. dehinc de illo quod fit per cetera. id est per ceteras partes orationis.

Hinc exempla notes quibus ista videbis aperte.

De regimine genitiui

Portatur lectorē q̄ tene notet exempla. qm̄ in ipsis aperte videbit omnia regimina supradicta.

Nomen significans possessum da genitiuo.

Dicit q̄ nomina importantia possessionem regunt ḡm̄ significatē possessorem. 7 denominat illud regimen ex vi possessionis. vt capra petri.

Dicere si vere possis: istud mea res est.

Cum nihil adiungas: tunc est possessio pura.

Ventur in exempla tibi: regis equus: ducis aula.

Posita regula generaliori videlicet de ḡo put regitur ex vi possessionis. Hunc autē ad maiorem euidentiā rei diuidit possessionem. scz in puram 7 nō purā. Et dicit q̄ possessio pura est q̄ possessor ostensa possessione potest vere dicere. istud est meū vel mea res nihil addēdo. vt equus regis. aula ducis. Et de hac possessione intendit dicere cum dicit. Dicere si vere possis.

Si petis adiungi: non est possessio pura.

Per plures species huius diuisio fiet.

Hunc dicit q̄ non pura possessio est q̄ possessor ostensa possessione non potest vere dicere. istud est meū vel mea res nisi aliud addatur. verbi gr̄a ostenso vicino vel socio non possum vere dicere. hoc est meū siue meus. nisi addatur vicinus vel socius. Et hoc intendit cum dicit. Si petis adiungi De inde dicit. q̄ hec talis possessio diuiditur in plures species. de quibus infra tractabitur.

Pars propriumq̄ regunt genitiuos: atq̄ reguntur.

Sum tamen attendas laudem vel crimen vtrinq̄.

Extra viri fortis speciem superat mulieris.

Vir fortis dextre: speciei femina mire.

Vir duri capitis: et forme femina turpis.

In his versibus ponit quattuor regulas cum exemplis earum de regimine genitiui. Primas duas ponit cum dicit. Pars propriumq̄ regunt genitiuos. Alias duas ponit cum dicit. Atq̄ reguntur. Sum tamen attendas. Pars. i. dicitio significans partem alicuius rei: vt pes 7 manū. q̄ pro et proprium. i. dicitio significans proprietatem alicuius subiecti. vt species 7 forma. regunt genitiuos denotantes illam rem 7 illud subiectum. vt pes petri. 7 forma mulieris. petri regitur ex vi partis. 7 mulieris regitur ex vi proprietatis. Deinde dicit. Atq̄ reguntur. Ecce alias duas. Expone. Atq̄ pro et ḡm̄ significans partem 7 proprietatem regitur a dicitioe denotāte totū partem vel subiectum proprietatis. Sum tamen attendas laudem vel crimen vtrinq̄. id est ab vtraq̄ parte. videlicet totius et proprietatis. q. d. q̄ totum non potest regere partem. nec subiectum potest regere proprietatem in ḡo. nisi addatur laus vel vituperium. Exemplus de laude. vir fortis dextre. femina mire speciei. Exemplum de vituperio. vir duri capitis. femina turpis forme. Et est sciēdū q̄ illi genitiui laudis vel vituperij reguntur ex natura declarationis vel demonstrationis essentie.

Et debet parti quod pars fuit annumerari.

Dicit q̄ dicitio designans illud qd̄ olim fuit ps licet nō sit. qz forte totū p̄sumptū est. debet annumerari p̄ti. i. q̄ ita pot̄ p̄strui cū ḡo. ac si de p̄ti esset pars. vt pes porci. 7 caput piscis est nob̄ gratū

Clausum sub parte dices tunc temporis esse.

Dicit q̄ dicitio designans tempus regit suum totum in genitiuo ex vi partis. vt cum dicim̄. tunc temporis. temporis regitur ex vi partis ab illo aduerbio tunc. Et resoluitur tūc. i. in illa parte.

Contentum regit hostet res que continet illud.

At vinum vasis et sunt duo colia vini.

Dicit q̄ dicitio designans rē p̄tētā regit rē p̄tinētē in ḡo ex vi p̄tēti. vt vinū vasis. 7 dicitio significans rem q̄ cōtinet illud scz cōtētū regit ip̄m in genitiuo ex vi rei continentis. vt duo colia vini.

Contentis suberunt ea que contenta fuerunt.

Dicit q̄ noia significātia ea q̄ fuerunt aliq̄ p̄tēta suberūt contentis. id est habebunt p̄structionē genitiui datā in precedentiē regula. i. licet de presenti nō sint. possunt tñ dici contenta. vt vinū vasis ego bibi. Nam dum biberem vinum. non amplius erat in vegete: immo iam erat extra. vel possibile fuit in dicta vegete ip̄m non fuisse.

Tempus qui fiunt in eodem continet actus.

Dicit q̄ dicitio denotans aliquem actum in tempore regit ip̄m tempus in genitiuo ex vi temporis actus. Exemplū opus triū dierū. id est opus factū in tribus diebus. Et dicitio significans tempus regit actū factū in tpe in ḡo. vt dies labori. Cōstrue. Tēp̄ p̄tinēt act̄ qui fiūt in eodē scz tēpore

His adiungatur p̄latio cum famulatu

De regimine genitiui ex vi possessionis

De regimine genitiui ex vi demonstrationis essentie

De regimine genitiui

Rex huius populi venit: regisq; minister.

Dicit q nomina significantia prelationem regunt g^m denotantem famulatum ex vi prelatio- nis. vt rex huius populi. Item nomina significantia famulatum regunt g^m denotantem prela- tionem ex vi famulatus. vt minister regis.

Proximitas contrarietas genus his societur.

Huius vicinus: hostis regis: pater eius.

Dicit q nomina significantia primitatem vt vicinus. 7 contrarietatem vt hostis. 7 generatione vt pater construuntur cum g^o ex natura predicta siue ex natura correlatiui respectus. q^o alij sic exprimunt. i. ex vi primitatis. comunitatis 7 generis. reddendo singula singulis.

Verbum quod transit: dat in or verba vel in trix.

Presens participans pro nomine ponitur: istos

Ista regunt casus: vt amans amator vel amatrix.

Cuilibet istorum poteris coniungere vini.

Dicit Auctor q a verbis transitiuus descendunt nomina verbalia in or desinentia. vt ab amo descen- dit hoc nomen amator amatoris. 7 etiam descendunt verbalia in trix desinentia: vt amatrix tricis.

Dicit etiam q psens participium dictoꝝ verborum aliqu^o ponitur p nomine. vt amans. Et ista ta- lia nomina regunt istos casus predictos. videlicet g^os ex natura actus conuersi in habitum. vt amator vini. amatrix vini. amans vini. Et exempla hec ponit cum dicit Cuilibet istoru poteris rē. poteris dare g^m casum cuilibet predictorum nominum.

Suntq; regendo pares predictis equiparantes.

Et cupidus ludi puer est: timidusq; flagelli.

Dicit Auctor q dictiones habentes vim pdictaz sunt pares. i. similes quantum ad modum con- struendi. vt puer cupidus ludi. q; pro et timidus flagelli Nam iste dictiones cupidus 7 timidus habent vim nominu verbalium. ideo seruant vim earum in construendo.

Artifici regimen datur hic: vt epistola pauli.

Dicit Auctor pponit determinare de regimine genitiui pro ut regitur ex vi cause. Et habz fieri mul- tis modis. p ut patebit inferi. Dicit ergo sic Regimen de g^o datur hic artifici. q. d. q artifex re- gitur in g^o ab artificio ex natura cause efficientis. vt epistola pauli.

Quodq; fit ob causam regit hos: velut ara triumphi.

Dicit q dictio significans effectum regit eam rem propter quam factus est ex natura effect^o cau- se finalis. vt busta parentum.

Effectus nomen iunges cause genitiuo.

Effectus culpe pudor est et pena reatus.

Hec regula fere similis est pdicte Nam 7 g^ois iste regitur ex natura effect^o cause efficientis. fere dico quoniam predicta regula de causa efficiente datur de rebus corporeis. ista vero de rebus incor- poreis. vt patet intuenti.

Illud quod regitur et rector idem tibi signant.

Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Dicit Auctor q dictio recta 7 regens aliqu^o idem significant. 7 tunc g^ois regitur ex natura identi- tatis. vt virtus vera dei. Nam vera virtus 7 deus idem sunt.

Materiam signans iungatur: vt anulus auri.

Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte.

Dicit q dictio designans rem materialiam regit ipam materiam in g^o. vel in ablatiuo cum prepo- sitione de vel ex ex natura effectus cause materialis. vt anulus auri vel de auro.

Adde relatiuum: vt sunt dupla quaterna duorum.

Sic speciem generis: dic atq; genus speciei.

Dicit q nomina relatiua que exemplificat in littera. vt duplum quadruplum species 7 genus re- gunt g^m ex natura correlatiouis siue demonstrationis. vt quaterna sunt dupla duorum. et spe- cies generis. 7 genus speciei. Nec intelligas de omnibus relatiuis. sed solum de illis de quib^o ex- emplificat: videlicet de illis de quibus posita se ponunt 7 pempta se primunt. vt duplum 7 quadru- plum. species 7 genus. que relatiua sunt potius logicalia q; grammaticalia.

Cum partitiuis numerum seriemq; locabis.

De regimine ge-
nitiui ex vi ac-
tus conuersi in
habitum

De regimine ge-
nitiui ex vi cau-
se efficiēt. arti-
ficialis

De regimine ge-
nitiui ex vi cau-
se finalis

De regimine ge-
nitiui ex vi cau-
se efficiēt. na-
turalis

De regimine ge-
nitiui ex vi cau-
se formalis

De regimine ge-
nitiui ex vi cau-
se materialis

De regimine ge-
nitiui ex vi re-
lationis

De regimine ge-
nitiui ex vi par-
titiouis.

De regimine genitiui

Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum.

Dicit q̄ nomina partitiua vt quilibet alter vter neuter ⁊ numeralia vt duo. ⁊ ordinalia vt quartus regunt post se genitiuū ex vi partitionis. vt quilibet istorum.

Pone gradum medium partitio quando notatur.

Dicit q̄ medius gradus. id est. comparatiu⁹ quando partitio notatur in locutione. cōstruitur cū genitiuo. vt cum dicitur fortior ianuenſiū. Et nota q̄ subintelligitur nomen partitiuum. scilicet a quo nomine partitio regitur ille genitiuus.

At partitiuum pones vbiq; locorum.

Dicit q̄ hoc aduerbium vbiq; cōstruitur cum genitiuo ac si effet partitiuum.

Sub partitiuis pronomina terna locabis:

Et volucrum canit hec: gemit illa: tacens manet ista.

Dicit q̄ hec tria pronomina. scilicet hic ille ⁊ iste cōstruuntur cū ḡtō. ac si essent partitiua.

Ha gradui summo genitiuum plura notantem.

Est salomon populi ditissimus atq; viroꝝ:

Iste gradus geminos quandoq; regit genitiuos:

Esse solet nemozum regum ditissimus iste.

Dicit q̄ superlatiuū regit post se genitiuū pluralem vel singularem nominis collectiui. vt Salomon est ditissimus populi vel viroꝝ. Deinde dicit q̄ iste gradus superlatiuus aliquando regit duos genitiuos. vñ scilicet ex natura superlatiōis. alterum ex vi positiui. vt iste solet esse ditissimus regum nemozum. li regum ex vi superlatiōis. nemozum ex vi positiui.

Expositum poterit regimen tibi notificare.

Dicit q̄ declarat illud quod dixit. videlicet q̄ superlatiu⁹ gradus aliquando potest regere duos genitiuos. Et dicit q̄ regimen expositum poterit tibi notificare. q. d. q̄ tu poteris resolvere superlatiuum in suū positiuū ⁊ aduerbium valde. Postea videas si positiuū potest cōstrui cum genitiuo. quia similiter ⁊ superlatiuū poterit cum dicto genitiuo cōstrui. verbi gratia. ditissim⁹ exponitur id est. valde diues. Et quia diues potest regere genitiuū. ideo ditissimus potest regere illum genitiuum. vt diues nemozum ⁊ ditissimus nemozum.

Idq; quod esse solet de consuetudine iungam.

Et capro pistor horum schola siue capella.

Dicit q̄ non solum ea que principaliter sunt in actu. habent dictas regulas verificare. sed etiā id quod esse solet de consuetudine. licet modo non sit. habet obseruare dictas regulas. vt si dica. pistor horum. licet modo non sit pistor. tamen pistor cōstruitur cum illo genitiuo horū ac si de presenti effet pistor eorum. Et est sciendum q̄ hec regula est cōmunis ad omnes predictas ⁊ subsequentes de regimine genitiui.

Leticie cathedram sub consuetudine ponam.

Dicit q̄ ego ponas sub consuetudine regiminis predicti hanc constructionē cathedram leticie. Mas licet ista cathedra modo non demonstrat leticiam. tamen quia. consuevit leticiam demonstrare. cōstruitur cum genitiuo illo leticie ex vi demonstrationis essentie. ac si effet de presenti.

Additur excellens: flos florum virgo beata.

Quasi dicat q̄ nominatiuus singularis positus super genitiuo plurali regit illum genitiuū ex natura excellentie. vt flos florum.

His precium iunges: vt salmo trium solidorum.

Dicit q̄ dictio per quam significatur res apta vendi vel emi regit precium in genitiuo ex natura de claratiōis essentie. licet aliqui dicant ex natura precij.

Etatem iungo velut annozum puer octo.

Dicit q̄ ego iungam predicto regimini etatem. id est. cuius essentia habet specificari ex etate. hoc est. dictio significans rem habentem etatem regit ḡtū significatam determinatam quantitates illius etatis. vt puer octo annozum.

Mensuramq; notans: vt vasa trium modioꝝ.

Dicit q̄ nomina que habent specificari per mensuram cōstruuntur cū genitiuo ex natura rei mensurate. cū genitiuo dico determinante mensuram. ⁊ fm aliquos ex natura de claratiōis essentie.

Remq; representans regit hunc aut signa figurans.

In crucis hoc signo vel regis imagine signo.

Dicit q̄ nomen aliquid representans vel figurans cōstruitur cum genitiuo significante representatum vel figuratum ex natura representatiōis vel figuratiōis. vt in hoc signo crucis ⁊ in imagine regis.

De regiminib⁹
genitiui reduci
bilibus ad regi
mina principa
lia.